

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τμήμα μείζονος συνθέσεως)

της 9ης Νοεμβρίου 2004 (*)

«Οδηγία 96/9/ΕΚ – Νομική προστασία των βάσεων δεδομένων – Δικαίωμα ειδικής φύσεως – Απόκτηση, έλεγχος ή παρουσίαση του περιεχομένου βάσεως δεδομένων – (Μη) ουσιώδες τμήμα του περιεχομένου μιας βάσεως δεδομένων – Εξαγωγή και επαναχρησιμοποίηση – Κανονική χρήση – Αδικαιολόγητη ζημία του έννομου συμφέροντος κατασκευαστή – Βάση δεδομένων σχετικών με ιπποδρομίες – Κατάλογοι ιπποδρομιών – Στοιχήματα»

Στην υπόθεση C-203/02,

με αντικείμενο αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 234 ΕΚ,

την οποία υπέβαλε το Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) (Ηνωμένο Βασίλειο), με απόφαση της 24ης Μαΐου 2002, που περιήλθε στο Δικαστήριο στις 31 Μαΐου 2002, στο πλαίσιο της δίκης

The British Horseracing Board Ltd κ.λπ.

κατά

William Hill Organization Ltd,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τμήμα μείζονος συνθέσεως),

συγκείμενο από τους Β. Σκουρή, Πρόεδρο, P. Jann, C. W. A. Timmermans, A. Rosas και K. Lenaerts (εισηγητή), προέδρους τμήματος, τον J.-P. Puissochet, τον R. Schintgen, την N. Colneric και τον J. N. Cunha Rodrigues, δικαστές,

γενική εισαγγελέας: C. Stix-Hackl

γραμματείς: M. Múgica Arzamendi και M.-F. Contet, κύριες υπάλληλοι διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 30ής Μαρτίου 2004,

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

- οι The British Horseracing Board Ltd κ.λπ., εκπροσωπούμενοι από τον P. Prescott, QC, την L. Lane, barrister, και τον H. Porter, solicitor,
- η William Hill Organization Ltd, εκπροσωπούμενη από τους M. Platts-Mills, QC, J. Abrahams, barrister, S. Kon, T. Usher και S. Turnbull, solicitors,
- η Βελγική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την A. Snoecx, επικουρούμενη από τον P. Vlaeminck, advocaat,

- η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον W. D. Plessing,
- η Πορτογαλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον L. Fernandes και την A. P. Matos Barros,
- η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από την K. Banks,

αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις της κατά τη συνεδρίαση της 8ης Ιουνίου 2004,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία των άρθρων 7 και 10, παράγραφος 3, της οδηγίας 96/9/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαρτίου 1996, σχετικά με τη νομική προστασία των βάσεων δεδομένων (ΕΕ L 77, σ. 20, στο εξής: οδηγία).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ της The British Horseracing Board Ltd, του Jockey Club και της Weatherbys Group Ltd (στο εξής: BHB κ.λπ.), αφενός, και της William Hill Organization Ltd (στο εξής: William Hill), αφετέρου. Η διαφορά ανέκυψε λόγω της εκ μέρους της William Hill χρησιμοποίησής, για τη διοργάνωση ιπποδρομιακών στοιχημάτων, δεδομένων προερχόμενων από τη βάση δεδομένων της BHB.

Το νομικό πλαίσιο

3 Σκοπός της οδηγίας, σύμφωνα με το άρθρο της 1, παράγραφος 1, είναι η νομική προστασία των πάσης μορφής βάσεων δεδομένων. Η βάση δεδομένων ορίζεται, στο άρθρο 1, παράγραφος 2, της ίδιας οδηγίας, ως «η συλλογή έργων, δεδομένων ή άλλων ανεξάρτητων στοιχείων, διευθετημένων κατά συστηματικό ή μεθοδικό τρόπο και ατομικώς προσιτών με ηλεκτρονικά μέσα ή κατ' άλλον τρόπο».

4 Το άρθρο 3 της οδηγίας καθιερώνει προστασία βάσει του δικαιώματος του δημιουργού για τις «βάσεις δεδομένων οι οποίες λόγω της επιλογής ή της διευθέτησης του περιεχομένου τους αποτελούν πνευματικά δημιουργήματα».

5 Το άρθρο 7 της οδηγίας, το οποίο θεσπίζει δικαίωμα ειδικής φύσεως (sui generis), έχει ως εξής:

«Αντικείμενο της προστασίας

1. Τα κράτη μέλη παρέχουν στον κατασκευαστή μιας βάσης δεδομένων το δικαίωμα να απαγορεύει την εξαγωγή ή/και επαναχρησιμοποίηση του συνόλου ή ουσιώδους μέρους, αξιολογούμενου ποιοτικά ή ποσοτικά, του περιεχομένου της βάσης δεδομένων, εφόσον η απόκτηση, ο έλεγχος ή η παρουσίαση του περιεχομένου της βάσης καταδεικνύουν ουσιώδη ποιοτική ή ποσοτική επένδυση.

2. Για τους σκοπούς του παρόντος κεφαλαίου νοείται ως:

α) “εξαγωγή”: η μόνιμη ή προσωρινή μεταφορά του συνόλου ή ουσιώδους μέρους του περιεχομένου βάσης δεδομένων σε άλλο υπόθεμα, με οποιοδήποτε μέσο ή υπό οποιαδήποτε μορφή·

β) “επαναχρησιμοποίηση”: η πάσης μορφής διάθεση στο κοινό του συνόλου ή ουσιώδους μέρους του περιεχομένου της βάσης με διανομή αντιγράφων, εκμίσθωση, μετάδοση με άμεση επικοινωνία ή με άλλες μορφές. Η πρώτη πώληση αντιγράφου μιας βάσης δεδομένων στην Κοινότητα από το δικαιούχο ή με τη συγκατάθεσή του συνιστά ανάλωση του δικαιώματος ελέγχου της μεταπώλησης του εν λόγω αντιγράφου στην Κοινότητα.

Ο δανεισμός στο κοινό δεν συνιστά πράξη εξαγωγής ή επαναχρησιμοποίησης.

3. Το δικαίωμα που αναφέρεται στην παράγραφο 1 μπορεί να μεταβιβασθεί, εκχωρηθεί ή να παραχωρηθεί δωρεάν με συμβατική άδεια.

4. Το δικαίωμα που αναφέρεται στην παράγραφο 1 ισχύει ανεξάρτητα από το εάν η εν λόγω βάση δεδομένων επιδέχεται προστασία βάσει του δικαιώματος του δημιουργού ή άλλων δικαιωμάτων. Επιπλέον, ισχύει ανεξάρτητα από το εάν το περιεχόμενο της εν λόγω βάσης δεδομένων επιδέχεται προστασία βάσει του δικαιώματος του δημιουργού ή άλλων δικαιωμάτων. Η προστασία των βάσεων δεδομένων βάσει του δικαιώματος που αναφέρεται στην παράγραφο 1 δεν θίγει ενδεχόμενα δικαιώματα επί του περιεχομένου τους.

5. Δεν επιτρέπεται η επανειλημμένη και συστηματική εξαγωγή ή/και επαναχρησιμοποίηση επουσιωδών μερών του περιεχομένου της βάσης δεδομένων εφόσον συνεπάγεται τη διενέργεια πράξεων που έρχονται σε σύγκρουση με την κανονική εκμετάλλευση της βάσης δεδομένων ή θίγουν αδικαιολόγητα τα νόμιμα συμφέροντα του κατασκευαστή της βάσης.»

6 Το άρθρο 8, παράγραφος 1, της οδηγίας ορίζει τα εξής:

«Ο κατασκευαστής βάσης δεδομένων η οποία έχει τεθεί στη διάθεση του κοινού καθ’ οιονδήποτε τρόπο δεν μπορεί να εμποδίσει το νόμιμο χρήστη της βάσης να εξάγει ή/και να επαναχρησιμοποιεί επουσιώδη μέρη του περιεχομένου της, αξιολογούμενα ποιοτικώς ή ποσοτικώς, για οποιονδήποτε σκοπό. Εάν ο νόμιμος χρήστης δικαιούται να εξάγει ή/και να επαναχρησιμοποιεί τμήμα μόνον της βάσης δεδομένων, η παρούσα παράγραφος εφαρμόζεται μόνον για το τμήμα αυτό.»

7 Σύμφωνα με το άρθρο 9 της οδηγίας, «[τ]α κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν ότι ο νόμιμος χρήστης βάσης δεδομένων που έχει τεθεί στη διάθεση του κοινού καθ’ οιονδήποτε τρόπο μπορεί, χωρίς την άδεια του κατασκευαστή της βάσης, να εξάγει ή/και να επαναχρησιμοποιεί ουσιώδες μέρος του περιεχομένου της:

α) όταν πρόκειται για εξαγωγή, για ιδιωτικούς σκοπούς, του περιεχομένου μη ηλεκτρονικής βάσης δεδομένων·

β) όταν πρόκειται για εξαγωγή, για εκπαιδευτικούς ή ερευνητικούς σκοπούς, εφόσον αναφέρεται η πηγή και στο βαθμό που αυτό δικαιολογείται από τον επιδιωκόμενο μη εμπορικό σκοπό·

γ) όταν πρόκειται για εξαγωγή ή/και επαναχρησιμοποίηση για λόγους δημοσίας ασφαλείας ή για σκοπούς διοικητικής ή δικαστικής διαδικασίας.»

8 Το άρθρο 10 της οδηγίας ορίζει τα εξής:

«1. Το δικαίωμα που προβλέπεται στο άρθρο 7 ισχύει από την περάτωση της κατασκευής της βάσης δεδομένων και λήγει 15 έτη μετά την 1η Ιανουαρίου του έτους που έπεται της ημερομηνίας περάτωσης.

[...]

3. Οποιαδήποτε ουσιώδης τροποποίηση, αξιολογούμενη ποιοτικώς ή ποσοτικώς, του περιεχομένου μιας βάσης δεδομένων, ιδίως οποιαδήποτε ουσιώδης τροποποίηση εξαιτίας της διαδοχικής σώρευσης προσθηκών, διαγραφών ή μετατροπών, που έχουν ως αποτέλεσμα να θεωρείται ότι πρόκειται για νέα ουσιώδη επένδυση, αξιολογούμενη ποιοτικώς ή ποσοτικώς, παρέχει στη βάση που προκύπτει από την επένδυση αυτή δικαίωμα ίδιας διάρκειας προστασίας.»

9 Η μεταφορά της οδηγίας στην εσωτερική έννομη τάξη του Ηνωμένου Βασιλείου πραγματοποιήθηκε με την έκδοση των Copyright and Rights in Databases Regulations 1997, οι οποίοι τέθηκαν σε ισχύ από 1ης Ιανουαρίου 1998. Το περιεχόμενο των Regulations αυτών ταυτίζεται με αυτό των οδηγιών.

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

10 Οι BHB κ.λπ. είναι υπεύθυνες για την οργάνωση του τομέα των ιπποδρομιών στο Ηνωμένο Βασίλειο και, στο πλαίσιο αυτό, διασφαλίζουν μέσω διαφόρων δραστηριοτήτων την ανάπτυξη και τη διαχείριση της βάσεως δεδομένων της BHB, βάσεως η οποία συγκεντρώνει σημαντικό αριθμό πληροφοριών οι οποίες παρέχονται από ιδιοκτήτες αλόγων, προπονητές, διοργανωτές ιπποδρομιών και άλλους παράγοντες του χώρου των ιπποδρομιών. Η εν λόγω βάση δεδομένων συγκεντρώνει πληροφορίες που αφορούν, μεταξύ άλλων, τη γενεαλογία ενός περίπου εκατομμυρίου αλόγων, καθώς και τις λεγόμενες «πληροφορίες πριν από την ιπποδρομία» και πληροφορίες σχετικές με ιπποδρομίες που πρόκειται να διεξαχθούν στο Ηνωμένο Βασίλειο. Οι τελευταίες αυτές πληροφορίες αφορούν ιδίως το όνομα της ιπποδρομίας, τον τόπο και την ημερομηνία διεξαγωγής της, την απόσταση που θα διανυθεί σε αυτήν, τα κριτήρια που εφαρμόζονται προκειμένου να γίνει δεκτή η συμμετοχή ενός αλόγου στην ιπποδρομία, την προθεσμία υποβολής των αιτήσεων συμμετοχής, το πληρωτέο κατά την υποβολή της αιτήσεως συμμετοχής ποσό και το ποσό της συνεισφοράς του φορέα που εκμεταλλεύεται το ιπποδρόμιο στο χρηματικό έπαθλο της ιπποδρομίας.

11 Η Weatherbys Group Ltd, εταιρία που τροφοδοτεί και διαχειρίζεται τη βάση δεδομένων της BHB, ασκεί τρεις κύριες δραστηριότητες σε σχέση με τις πληροφορίες πριν από την ιπποδρομία.

12 Πρώτον, καταχωρίζει τις πληροφορίες τις σχετικές, μεταξύ άλλων, με τους ιδιοκτήτες, τους προπονητές, τους αναβάτες, τα άλογα και τις επιδόσεις των τελευταίων σε διάφορες ιπποδρομίες.

13 Δεύτερον, ορίζει τα βάρη ισοσταθμίσεως για τα άλογα που πρόκειται να συμμετάσχουν στις διάφορες ιπποδρομίες και προσδιορίζει τα σχετικά με την ισοστάθμιση αυτή μειονεκτήματα (handicap).

14 Τρίτον, καταρτίζει τον κατάλογο των αλόγων που συμμετέχουν στις εν λόγω ιπποδρομίες. Η εν λόγω κατάρτιση διεκπεραιώνεται μέσω τηλεφωνικού κέντρου της εταιρίας, στο οποίο απασχολούνται 30 περίπου άτομα. Το προσωπικό αυτό καταγράφει από τηλεφώνου την υποβολή των αιτήσεων συμμετοχής των αλόγων για κάθε ιπποδρομία. Στη συνέχεια διασταυρώνονται η ταυτότητα και η ιδιότητα του προσώπου που υποβάλλει την αίτηση, καθώς και το αν τα χαρακτηριστικά του αλόγου ανταποκρίνονται στα κριτήρια βάσει των οποίων γίνεται δεκτή η συμμετοχή στην ιπποδρομία. Μετά τους ελέγχους αυτούς, οι εγγραφές δημοσιεύονται υπό προσωρινή μορφή. Προκειμένου να συμμετάσχει στην ιπποδρομία, ο προπονητής οφείλει να επιβεβαιώσει τηλεφωνικώς τη συμμετοχή του αλόγου δηλώνοντάς το το αργότερο την προηγούμενη της ιπποδρομίας. Το προσωπικό του τηλεφωνικού κέντρου πρέπει, τότε, να ελέγξει αν το άλογο μπορεί να συμμετάσχει στην ιπποδρομία, βάσει του αριθμού των δηλώσεων που έχουν ήδη καταχωριστεί. Στη συνέχεια, μέσω ενός κεντρικού υπολογιστή δίνεται σε κάθε άλογο ένας αριθμός επί του καλύμματος της σέλας και ορίζεται το διαμέρισμα σταυλισμού του πριν από τον αγώνα. Ο οριστικός κατάλογος των συμμετεχόντων δημοσιεύεται την προηγούμενη της ιπποδρομίας.

15 Η βάση δεδομένων της BHB περιλαμβάνει ουσιώδεις πληροφορίες όχι μόνο για τους άμεσα ενδιαφερομένους για τις ιπποδρομίες, αλλά και για τους ραδιοτηλεοπτικούς σταθμούς, καθώς και για τις εταιρίες που οργανώνουν στοιχήματα και τους πελάτες τους. Τα έξοδα διαχειρίσεως της βάσεως δεδομένων της BHB ανέρχονται ετησίως σε 4 περίπου εκατομμύρια λίρες στερλίνες (GBP). Οι προμήθειες που χρεώνονται σε τρίτους για τη χρησιμοποίηση των πληροφοριών της βάσεως καλύπτουν περίπου το ένα τέταρτο του ποσού αυτού.

16 Στην εν λόγω βάση δεδομένων υπάρχει δυνατότητα προσβάσεως μέσω Διαδικτύου από τον κοινό δικτυακό τόπο της BHB και της Weatherbys Group Ltd. Ένα μέρος του περιεχομένου της δημοσιεύεται επίσης κάθε εβδομάδα στην επίσημη εφημερίδα της BHB. Το περιεχόμενο της βάσεως αυτής διατίθεται επίσης, εν όλω ή εν μέρει, στην εταιρία Racing Pages Ltd, την οποία ελέγχουν από κοινού η Weatherbys Group Ltd και η Press Association και η οποία, την προηγούμενη της ιπποδρομίας, διαβιβάζει τις πληροφορίες σε διάφορους συνδρομητές της, μεταξύ των οποίων και εταιρίες οργανώσεως στοιχημάτων, με τη μορφή του «Declarations Feed». Η εταιρία Satellite Informations Services Ltd (στο εξής: SIS) είναι εξουσιοδοτημένη από την Racing Pages Ltd να διαβιβάζει πληροφορίες στους δικούς της συνδρομητές υπό τη μορφή μη επεξεργασμένων δεδομένων (raw data feed, στο εξής: RDF). Τα RDF περιλαμβάνουν μεγάλο αριθμό πληροφοριών και ειδικότερα τα ονόματα των αλόγων που συμμετέχουν στις ιπποδρομίες, τα ονόματα των αναβατών, τον αριθμό επί του καλύμματος της σέλας του αλόγου και το βάρος ισοσταθμίσεως που πρέπει να φέρει κάθε άλογο. Τα ονόματα των αλόγων που συμμετέχουν σε μια ιπποδρομία τίθενται στη διάθεση του κοινού το απόγευμα της προηγούμενης της ιπποδρομίας διά του τύπου και μέσω των υπηρεσιών Ceefax και Teletext.

17 Η William Hill, η οποία είναι συνδρομητρία στο Declarations Feed και στα RDF, είναι ένας από τους κύριους οργανωτές στοιχημάτων «εκτός ιπποδρομίου» στο Ηνωμένο Βασίλειο, με βρετανική και διεθνή πελατεία. Η εν λόγω εταιρία εγκαινίασε μια υπηρεσία οργανώσεως στοιχημάτων μέσω Διαδικτύου, σε δύο δικτυακούς

τόπους. Μέσω αυτών των δικτυακών τόπων, οι ενδιαφερόμενοι έχουν τη δυνατότητα να λαμβάνουν γνώση των διαφόρων ιπποδρομιών, των ιπποδρομιών στα οποία διοργανώνονται αυτές, των διαγωνιζόμενων αλόγων και των αποδόσεων στοιχημάτων που παρέχει η William Hill.

18 Οι πληροφορίες που παρέχονται από την εν λόγω εταιρία στους δικτυακούς της τόπους αντλούνται, αφενός, από εφημερίδες που κυκλοφορούν την παραμονή της ιπποδρομίας και, αφετέρου, από RDF που της προμηθεύει η SIS το πρωί της ημέρας της ιπποδρομίας.

19 Σύμφωνα με τη διάταξη παραπομπής, οι πληροφορίες που εμφανίζονται στους δικτυακούς τόπους της William Hill αποτελούν ένα μικρό μέρος του συνολικού αριθμού των δεδομένων που περιέχονται στη βάση δεδομένων της BHB, καθόσον αφορούν αποκλειστικώς τα εξής στοιχεία της βάσεως αυτής: τα ονόματα όλων των αλόγων που συμμετέχουν στην εκάστοτε ιπποδρομία, την ημερομηνία, την ώρα και/ή το όνομα της ιπποδρομίας, καθώς και το όνομα του ιπποδρομίου. Σύμφωνα πάντα με τη διάταξη περί παραπομπής, οι ιπποδρομίες και οι κατάλογοι των αλόγων που συμμετέχουν δεν παρουσιάζονται με τον ίδιο τρόπο στους δικτυακούς τόπους της William Hill και στη βάση δεδομένων της BHB.

20 Τον Μάρτιο του 2000, οι BHB κ.λπ. άσκησαν ενώπιον του High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division (Ηνωμένο Βασίλειο), αγωγή κατά της William Hill, με την οποία ισχυρίστηκαν παραβίαση του ειδικής φύσεως δικαιώματός τους. Υποστηρίζουν, αφενός, ότι η καθημερινή χρησιμοποίηση εκ μέρους της William Hill ιπποδρομιακών πληροφοριών αντλούμενων από εφημερίδες και από RDF συνιστά εξαγωγή ή επαναχρησιμοποίηση ουσιώδους μέρους του περιεχομένου της βάσεως δεδομένων της BHB, που αντιβαίνει στο άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας. Αφετέρου, υποστηρίζουν ότι, ακόμη και αν θεωρηθεί ότι τα επιμέρους στοιχεία στην εξαγωγή των οποίων προβαίνει η William Hill δεν είναι ουσιώδη, η εξαγωγή αυτή πρέπει να απαγορευθεί βάσει του άρθρου 7, παράγραφος 5, της οδηγίας.

21 Με απόφαση της 9ης Φεβρουαρίου 2001, το High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division, δέχθηκε ως βάσιμη την αγωγή των BHB κ.λπ. Η William Hill άσκησε έφεση ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου.

22 Το Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division), αντιμετωπίζοντας προβλήματα κατά την ερμηνεία της οδηγίας, αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα εξής προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Δύναται οποιαδήποτε από τις εκφράσεις:

- “ουσιώδες μέρος του περιεχομένου της βάσεως δεδομένων” ή
- “επουσιώδη μέρη του περιεχομένου της βάσεως δεδομένων”

που περιέχονται στο άρθρο 7 της οδηγίας να περιλαμβάνει έργα, δεδομένα ή άλλο υλικό που προέρχονται από τη βάση δεδομένων, αλλά που δεν έχουν διευθετηθεί κατά τον ίδιο συστηματικό ή μεθοδικό τρόπο με τη βάση δεδομένων και που δεν είναι ατομικώς προσιτά, όπως είναι η βάση δεδομένων;

2) Τι νοείται ως “απόκτηση” κατά το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας; Ειδικότερα, εμπίπτουν [τα πραγματικά περιστατικά που περιγράφονται ανωτέρω στη σκέψη 14] στην έννοια της αποκτήσεως;

3) Περιορίζεται ο “έλεγχος” κατά το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας στο να διασφαλίζεται, κατά τακτικά χρονικά διαστήματα, ότι οι πληροφορίες που περιέχονται σε βάση δεδομένων είναι ή παραμένουν ακριβείς;

4) Τι νοείται στο άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας με τις εκφράσεις:

– “ουσιώδες μέρος, αξιολογούμενο ποιοτικά, του περιεχομένου της βάσεως δεδομένων” και

– “ουσιώδες μέρος, αξιολογούμενο ποσοτικά, του περιεχομένου της βάσεως δεδομένων”;

5) Τι νοείται στο άρθρο 7, παράγραφος 5, της οδηγίας με την έκφραση “επουσιώδη μέρη της βάσεως δεδομένων”;

6) Ειδικότερα, σε κάθε περίπτωση:

– σημαίνει ο όρος “ουσιώδες” κάτι περισσότερο από “ασήμαντο” και, αν ναι, τι;

– σημαίνει ο όρος “επουσιώδες” απλώς ότι δεν είναι “ουσιώδες”;

7) Περιορίζεται ο όρος “εξαγωγή” κατά το άρθρο 7 της οδηγίας στη μεταφορά του περιεχομένου της βάσεως δεδομένων απευθείας από τη βάση δεδομένων σε άλλο υπόθεμα ή περιλαμβάνει και τη μεταφορά έργων, δεδομένων ή άλλου υλικού, τα οποία προέρχονται εμμέσως από τη βάση δεδομένων, χωρίς να υπάρχει άμεση πρόσβαση στη βάση δεδομένων;

8) Περιορίζεται ο όρος “επαναχρησιμοποίηση” κατά το άρθρο 7 της οδηγίας στη διάθεση στο κοινό του περιεχομένου της βάσεως δεδομένων απευθείας από τη βάση δεδομένων ή περιλαμβάνει και τη διάθεση στο κοινό έργων, δεδομένων ή άλλου υλικού, τα οποία προέρχονται εμμέσως από τη βάση δεδομένων, χωρίς να υπάρχει άμεση πρόσβαση στη βάση δεδομένων;

9) Περιορίζεται ο όρος “επαναχρησιμοποίηση” κατά το άρθρο 7 της οδηγίας στην πρώτη διάθεση στο κοινό του περιεχομένου της βάσεως δεδομένων;

10) Στο άρθρο 7, παράγραφος 5, της οδηγίας τι νοείται ως “διενέργεια πράξεων που έρχονται σε σύγκρουση με την κανονική εκμετάλλευση της βάσεως δεδομένων ή θίγουν αδικαιολόγητα τα νόμιμα συμφέροντα του κατασκευαστή της βάσεως”; Ειδικότερα, δύνανται να αποτελέσουν τέτοιες πράξεις [τα πραγματικά περιστατικά που περιγράφονται ανωτέρω στη σκέψη 15], στο πλαίσιο των [συνθηκών που περιγράφονται ανωτέρω στις σκέψεις 17 έως 19];

11) Έχει το άρθρο 10, παράγραφος 3, της οδηγίας την έννοια ότι, οσάκις υφίσταται “ουσιώδης τροποποίηση” του περιεχομένου μιας βάσεως δεδομένων, η οποία παρέχει στη βάση δεδομένων που προκύπτει από την ως άνω τροποποίηση δικαίωμα ίδιας διάρκειας προστασίας, πρέπει να θεωρηθεί η βάση που προκύπτει από

την ως άνω τροποποίηση νέα, χωριστή βάση δεδομένων, και ισχύει τούτο και για τους σκοπούς του άρθρου 7, παράγραφος 5;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

23 Το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας παρέχει ειδική προστασία, χαρακτηριζόμενη ως δικαίωμα ειδικής φύσεως, στον δημιουργό βάσης δεδομένων κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 2, της ίδιας οδηγίας, εφόσον «η απόκτηση, ο έλεγχος ή η παρουσίαση του περιεχομένου της βάσης καταδεικνύουν ουσιώδη ποιοτική ή ποσοτική επένδυση».

24 Με το δεύτερο και το τρίτο ερώτημά του, τα οποία είναι σκόπιμο να εξεταστούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ζητεί την ερμηνεία της έννοιας της επενδύσεως που συνδέεται με την απόκτηση και τον έλεγχο, αντιστοίχως, του περιεχομένου μιας βάσεως δεδομένων κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, της οδηγίας.

25 Το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας παρέχει στον δημιουργό μιας βάσης δεδομένων που προστατεύεται από το δικαίωμα ειδικής φύσεως να απαγορεύει την εξαγωγή ή/και επαναχρησιμοποίηση του συνόλου ή ουσιώδους μέρους του περιεχομένου της. Εξάλλου, το άρθρο 7, παράγραφος 5, απαγορεύει την επανειλημμένη και συστηματική εξαγωγή ή/και επαναχρησιμοποίηση εποισιωδών μερών του περιεχομένου της βάσης δεδομένων, εφόσον αυτή συνεπάγεται τη διενέργεια πράξεων που έρχονται σε σύγκρουση με την κανονική εκμετάλλευση της βάσης δεδομένων ή θίγουν αδικαιολόγητα τα νόμιμα συμφέροντα του δημιουργού της βάσης.

26 Το έβδομο, όγδοο και ένατο από τα υποβληθέντα ερωτήματα, τα οποία είναι σκόπιμο να εξεταστούν από κοινού, αφορούν τις έννοιες της εξαγωγής και της επαναχρησιμοποίησεως. Οι έννοιες του ουσιώδους και του μη ουσιώδους μέρους απασχολούν το πρώτο, τέταρτο, πέμπτο και έκτο ερώτημα, τα οποία θα εξεταστούν επίσης από κοινού.

27 Το δέκατο ερώτημα αφορά την έκταση της απαγορεύσεως του άρθρου 7, παράγραφος 5, της οδηγίας. Με το ενδέκατο ερώτημα ερωτάται αν μία ουσιώδης τροποποίηση στο περιεχόμενο της βάσεως δεδομένων από τον δημιουργό της μπορεί να οδηγήσει στο συμπέρασμα ότι έχει δημιουργηθεί νέα βάση δεδομένων, προκειμένου να εκτιμηθεί, στο πλαίσιο του άρθρου 7, παράγραφος 5, ο επανειλημμένος και συστηματικός χαρακτήρας της εξαγωγής ή/και επαναχρησιμοποίησεως μη ουσιωδών μερών της βάσεως δεδομένων.

Επί του δευτέρου και τρίτου ερωτήματος περί της έννοιας της επενδύσεως που συνδέεται με την απόκτηση ή τον έλεγχο του περιεχομένου μιας βάσεως δεδομένων κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, της οδηγίας

28 Το δεύτερο και το τρίτο ερώτημα του αιτούντος δικαστηρίου αναφέρεται στην έννοια της επενδύσεως που συνδέεται με την απόκτηση ή τον έλεγχο του περιεχομένου μιας βάσεως δεδομένων κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, της οδηγίας.

29 Επιβάλλεται, συναφώς, η υπόμνηση ότι το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας προβλέπει το ευεργέτημα της προστασίας μέσω του ειδικής φύσεως δικαιώματος μόνον τις βάσεις δεδομένων που πληρούν ένα συγκεκριμένο κριτήριο, ήτοι ότι η απόκτηση, ο έλεγχος ή η παρουσίαση του περιεχομένου τους καταδεικνύουν ουσιώδη ποιοτική ή ποσοτική επένδυση.

30 Σύμφωνα με την ένατη, δέκατη και δωδέκατη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας, ο σκοπός της συνίσταται, όπως επισημαίνει η William Hill, στην ενθάρρυνση και στην προστασία των επενδύσεων σε συστήματα «αποθήκευσης» και «επεξεργασίας» δεδομένων που συντελούν στην ανάπτυξη της αγοράς πληροφοριών σε ένα πλαίσιο χαρακτηριζόμενο από ταχύρυθμη αύξηση της ποσότητας των δεδομένων που παράγονται και υφίστανται επεξεργασία κάθε έτος σε όλους τους τομείς δραστηριοτήτων. Επομένως, η έννοια της επενδύσεως που συνδέεται με την απόκτηση, τον έλεγχο ή την παρουσίαση του περιεχομένου μιας βάσεως δεδομένων πρέπει να νοείται, γενικώς, ως σημαίνουσα την επένδυση που χρησιμοποιείται για τη δημιουργία της εν λόγω βάσεως αυτής καθεαυτήν.

31 Στο πλαίσιο αυτό, η έννοια της επενδύσεως που συνδέεται με την απόκτηση του περιεχομένου μιας βάσεως δεδομένων πρέπει, όπως τονίζουν η William Hill και η Βελγική, η Γερμανική και η Πορτογαλική Κυβέρνηση, να νοείται ως δηλούσα τα μέσα που χρησιμοποιούνται για την αναζήτηση υφισταμένων ανεξάρτητων στοιχείων και τη συγκέντρωσή τους στην εν λόγω βάση, εξαιρουμένων των μέσων που χρησιμοποιούνται για τη δημιουργία ανεξάρτητων στοιχείων. Ο σκοπός της προστασίας βάσει του ειδικής φύσεως δικαιώματος που θεσπίζει η οδηγία συνίσταται συγκεκριμένα στην ενθάρρυνση της δημιουργίας συστημάτων αποθήκευσης και επεξεργασίας υφισταμένων πληροφοριών και όχι της δημιουργίας στοιχείων δυναμένων να συγκεντρωθούν κατόπιν σε μια βάση δεδομένων.

32 Η ερμηνεία αυτή επιρρωννύεται από την τριακοστή ένατη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας, σύμφωνα με την οποία ο σκοπός του δικαιώματος ειδικής φύσεως είναι η προστασία έναντι της ιδιοποιήσεως των αποτελεσμάτων που προκύπτουν από οικονομικές και επαγγελματικές επενδύσεις για την «αναζήτηση και συγκέντρωση του περιεχομένου» μιας βάσεως δεδομένων. Όπως επισημαίνει η γενική εισαγγελέας στα σημεία 41 και 46 των προτάσεών της, παρά τις μικρές ορολογικές διαφορές, όλες οι γλωσσικές αποδόσεις της ως άνω τριακοστής ένατης αιτιολογικής σκέψεως συνηγορούν υπέρ μιας ερμηνείας αποκλείουσας από την έννοια της αποκτήσεως τη δημιουργία των στοιχείων που περιέχονται στη βάση δεδομένων.

33 Η δέκατη ένατη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας, σύμφωνα με την οποία η συμπίληση διαφόρων μουσικών εκτελέσεων σε ένα CD δεν αποτελεί επαρκώς ουσιώδη επένδυση ώστε να προστατεύεται βάσει του δικαιώματος ειδικής φύσεως, παρέχει ένα πρόσθετο επιχείρημα υπέρ αυτής της ερμηνείας. Από αυτή την αιτιολογική σκέψη προκύπτει ότι τα μέσα που χρησιμοποιούνται για τη δημιουργία των έργων ή των στοιχείων που περιλαμβάνονται στη βάση δεδομένων, εν προκειμένω σε ένα CD, δεν μπορούν να εξομοιωθούν με επένδυση συνδεδεμένη με την απόκτηση του περιεχομένου της εν λόγω βάσεως και δεν μπορούν, κατά συνέπεια, να λαμβάνονται υπόψη για την εκτίμηση του ουσιώδους χαρακτήρα της επενδύσεως που συνδέεται με τη δημιουργία της βάσεως αυτής.

34 Η έννοια της επενδύσεως που συνδέεται με τον έλεγχο του περιεχομένου της βάσεως δεδομένων πρέπει να νοείται ως σημαίνουσα τα μέσα που χρησιμοποιούνται, προκειμένου να εξασφαλισθεί η πιστότητα των πληροφοριών που περιέχονται στην

εν λόγω βάση, για τον έλεγχο της ακρίβειας των αναζητούμενων στοιχείων, κατά τη δημιουργία της βάσεως αυτής, καθώς και κατά την περίοδο λειτουργίας της. Αντιθέτως, μέσα που χρησιμοποιούνται για πράξεις ελέγχου κατά το στάδιο της δημιουργίας δεδομένων ή άλλων στοιχείων τα οποία στη συνέχεια συγκεντρώνονται σε βάση δεδομένων αποτελούν μέσα που σχετίζονται με τη δημιουργία αυτή και δεν μπορούν, επομένως, να ληφθούν υπόψη κατά την εκτίμηση της υπάρξεως ουσιώδους επενδύσεως κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, της οδηγίας.

35 Στο πλαίσιο αυτό, το γεγονός ότι η δημιουργία μιας βάσεως δεδομένων συνδέεται με την άσκηση κύριας δραστηριότητας στο πλαίσιο της οποίας το πρόσωπο που δημιουργεί τη βάση αποτελεί επίσης τον δημιουργό των στοιχείων που περιέχονται στη βάση αυτή δεν σημαίνει, αυτό καθαυτό, ότι το πρόσωπο αυτό δεν μπορεί να ζητήσει το ευεργέτημα της προστασίας βάσει του ειδικής φύσεως δικαιώματος, υπό την προϋπόθεση ότι θα αποδείξει ότι η απόκτηση των εν λόγω στοιχείων, ο έλεγχός τους ή η παρουσίασή τους, κατά την έννοια που καθορίστηκε στις σκέψεις 31 και 34 της παρούσας αποφάσεως, συνεπαγόταν ουσιώδη ποιοτική ή ποσοτική επένδυση, ανεξάρτητη από τα μέσα που χρησιμοποιήθηκαν για τη δημιουργία των στοιχείων αυτών.

36 Συναφώς, να μεν η αναζήτηση των δεδομένων και ο έλεγχος ακριβείας τους κατά τη δημιουργία της βάσεως δεδομένων δεν απαιτούν, κατ' αρχήν, από τον δημιουργό της βάσεως αυτής τη χρησιμοποίηση ειδικών μέσων, καθόσον πρόκειται για δεδομένα τα οποία αυτός δημιούργησε και τα οποία έχει στη διάθεσή του, πλην όμως η συλλογή των δεδομένων αυτών, η συστηματική ή η μεθοδική διευθέτησή τους εντός της βάσεως, η οργάνωση της δυνατότητας ατομικής προσβάσεως στα στοιχεία αυτά και ο έλεγχος της ακρίβειάς τους καθ' όλη τη διάρκεια λειτουργίας της βάσεως μπορούν να απαιτούν ουσιώδη ποσοτική ή/και ποιοτική επένδυση, κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, της οδηγίας.

37 Στην υπόθεση της κύριας δίκης, το αιτούν δικαστήριο ερωτά εάν οι περιγραφόμενες στη σκέψη 14 της παρούσας αποφάσεως επενδύσεις μπορούν να εξομοιωθούν με επένδυση που συνδέεται με την απόκτηση του περιεχομένου της βάσεως δεδομένων της BHB. Οι ενάγουσες της κύριας δίκης επιμένουν, σχετικώς, στον ουσιώδη χαρακτήρα των προαναφερθεισών επενδύσεων.

38 Εντούτοις, οι επενδύσεις, στο πλαίσιο της διοργανώσεως ιπποδρομιών, που συνδέονται με τον προσδιορισμό των αλόγων που θα συμμετάσχουν σε κάθε ιπποδρομία σκοπούν στη δημιουργία των δεδομένων που απαρτίζουν τους σχετικούς με αυτές τις ιπποδρομίες καταλόγους, οι οποίοι περιλαμβάνονται στη βάση δεδομένων της BHB. Οι επενδύσεις αυτές δεν αποτελούν επένδυση που συνδέεται με την απόκτηση του περιεχομένου της βάσεως δεδομένων. Δεν μπορούν, επομένως, να ληφθούν υπόψη για την εκτίμηση του ουσιώδους χαρακτήρα της επενδύσεως που σκοπεί στη δημιουργία της βάσεως αυτής.

39 Βεβαίως, η διαδικασία εγγραφής ενός αλόγου σε κατάλογο ιπποδρομίας απαιτεί έναν ορισμένο αριθμό προηγούμενων ελέγχων όσον αφορά την ταυτότητα του προσώπου που προβαίνει στην εγγραφή, τα χαρακτηριστικά του αλόγου, καθώς και τις επιδόσεις του αλόγου, του ιδιοκτήτη του και του αναβάτη.

40 Εντούτοις, ο προηγούμενος αυτός έλεγχος διενεργείται κατά το στάδιο της δημιουργίας του σχετικού με την εν λόγω ιπποδρομία καταλόγου. Αποτελεί,

επομένως, επένδυση συνδεδεμένη με τη δημιουργία δεδομένων και όχι με τον έλεγχο της ακρίβειας του περιεχομένου της βάσεως δεδομένων.

41 Από την ως άνω ανάλυση προκύπτει ότι τα μέσα που χρησιμοποιούνται για την κατάρτιση καταλόγου των αλόγων που συμμετέχουν σε μια ιπποδρομία και για τους ελέγχους που εντάσσονται στο πλαίσιο αυτό δεν αποτελούν επένδυση που συνδέεται με την απόκτηση και τον έλεγχο της ακρίβειας του περιεχομένου της βάσεως δεδομένων στην οποία περιλαμβάνεται ο κατάλογος αυτός.

42 Κατόπιν των προεκτεθέντων, στο δεύτερο και στο τρίτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η ακόλουθη απάντηση:

– Η έννοια της επενδύσεως που συνδέεται με την απόκτηση του περιεχομένου μιας βάσεως δεδομένων κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, της οδηγίας πρέπει να νοείται ως δηλούσα τα μέσα που χρησιμοποιούνται για την αναζήτηση υφισταμένων ανεξάρτητων στοιχείων και τη συγκέντρωσή τους στην εν λόγω βάση. Δεν περιλαμβάνει τα μέσα που χρησιμοποιούνται για τη δημιουργία των στοιχείων που συναποτελούν το περιεχόμενο μιας βάσεως δεδομένων.

– Η έννοια της επενδύσεως που συνδέεται με τον έλεγχο του περιεχομένου της βάσεως δεδομένων, κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, της οδηγίας πρέπει να νοείται ως σημαίνουσα τα μέσα που χρησιμοποιούνται, προκειμένου να εξασφαλισθεί η πιστότητα των πληροφοριών που περιέχονται στην εν λόγω βάση, για τον έλεγχο της ακρίβειας των αναζητούμενων στοιχείων, κατά τη δημιουργία της βάσεως αυτής, καθώς και κατά την περίοδο λειτουργίας της. Μέσα που χρησιμοποιούνται για πράξεις ελέγχου κατά το στάδιο της δημιουργίας στοιχείων τα οποία στη συνέχεια συγκεντρώνονται σε βάση δεδομένων δεν εμπίπτουν στην έννοια αυτή.

– Τα μέσα που χρησιμοποιούνται για την κατάρτιση καταλόγου των αλόγων που συμμετέχουν σε μια ιπποδρομία και για τους ελέγχους που εντάσσονται στο πλαίσιο αυτό δεν αποτελούν επένδυση που συνδέεται με την απόκτηση και τον έλεγχο της ακρίβειας του περιεχομένου της βάσεως δεδομένων στην οποία περιλαμβάνεται ο κατάλογος αυτός.

Επί του εβδόμου, ογδόου και ενάτου προδικαστικού ερωτήματος που αφορούν τις έννοιες της εξαγωγής και της επαναχρησιμοποίησης κατά την έννοια του άρθρου 7 της οδηγίας

43 Με το έβδομο, όγδοο και ένατο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ερωτά κατ' ουσίαν αν η χρησιμοποίηση μιας βάσεως δεδομένων όπως αυτή που πραγματοποίησε η William Hill αποτελεί εξαγωγή ή/και επαναχρησιμοποίηση κατά την έννοια του άρθρου 7 της οδηγίας. Ειδικότερα, το αιτούν δικαστήριο ερωτά αν η προστασία που παρέχεται διά του ειδικής φύσεως δικαιώματος καλύπτει και τις περιπτώσεις χρησιμοποίησης δεδομένων τα οποία, παρότι προέρχονται από προστατευόμενη βάση δεδομένων, αποκτήθηκαν από τον χρήστη από άλλες πηγές.

44 Σύμφωνα με την τεσσαρακοστή πρώτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας, η προστασία βάσει του ειδικής φύσεως δικαιώματος που καθιερώνει το άρθρο 7, παράγραφος 1, παρέχει στον δημιουργό μιας βάσεως δεδομένων το δικαίωμα να απαγορεύει τη χωρίς προηγούμενη άδεια εξαγωγή ή/και επαναχρησιμοποίηση του συνόλου ή ουσιώδους μέρους του περιεχομένου της βάσης δεδομένων. Επιπλέον, το

άρθρο 7, παράγραφος 5, της οδηγίας απαγορεύει υπό ορισμένες προϋποθέσεις τη χωρίς προηγούμενη άδεια εξαγωγή και/ή επαναχρησιμοποίηση μη ουσιωδών μερών του περιεχομένου μιας βάσεως δεδομένων.

45 Οι έννοιες της εξαγωγής και της επαναχρησιμοποίησης πρέπει να ερμηνευθούν υπό το πρίσμα του επιδιωκόμενου με το ειδικής φύσεως δικαίωμα σκοπού. Το δικαίωμα αυτό αποσκοπεί στην προστασία του δημιουργού της βάσεως δεδομένων έναντι «πράξεων του χρήστη που υπερβαίνουν τα νόμιμα δικαιώματά του και, συνεπώς, θίγουν την επένδυση» του κατασκευαστή, όπως αναφέρει η τεσσαρακοστή δεύτερη αιτιολογική σκέψη.

46 Από την τεσσαρακοστή όγδοη αιτιολογική σκέψη της ίδιας οδηγίας προκύπτει ότι το ειδικής φύσεως δικαίωμα στηρίζεται σε οικονομικούς λόγους που εγγυώνται στον κατασκευαστή της βάσεως δεδομένων την προστασία και την απόδοση της επενδύσεως που πραγματοποιήθηκε για τη δημιουργία και τη λειτουργία της εν λόγω βάσεως.

47 Υπ' αυτές τις συνθήκες, δεν ασκεί επιρροή στην εκτίμηση της εκτάσεως της προστασίας βάσει του ειδικής φύσεως δικαιώματος το αν η πράξη εξαγωγής ή/και επαναχρησιμοποίησης έχει ως σκοπό τη δημιουργία άλλης βάσεως δεδομένων, ανταγωνιστικής ή μη της αρχικής βάσεως δεδομένων, ίδιου ή διαφορετικού μεγέθους με την αρχική, ή το αν η πράξη αυτή εντάσσεται στο πλαίσιο δραστηριότητας διαφορετικής από τη δημιουργία βάσεως δεδομένων. Η τεσσαρακοστή δεύτερη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας επιβεβαιώνει, σχετικώς, ότι «το δικαίωμα απαγόρευσης της εξαγωγής ή/και επαναχρησιμοποίησης του συνόλου ή ουσιώδους μέρους του περιεχομένου δεν αφορά μόνον την κατασκευή παρασιτικού ανταγωνιστικού προϊόντος, αλλά και το χρήστη ο οποίος, με τις πράξεις του, θίγει σημαντικά την επένδυση, κατά ποσοτική ή ποιοτική αξιολόγηση».

48 Πρέπει επίσης να τονιστεί ότι, παρότι η πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου περί της νομικής προστασίας των βάσεων δεδομένων (ΕΕ C 156, σ. 4), η οποία υποβλήθηκε από την Επιτροπή στις 15 Απριλίου 1992, περιόριζε, με το άρθρο της 2, παράγραφος 5, το πεδίο προστασίας που παρέχεται μέσω του ειδικής φύσεως δικαιώματος στις χωρίς προηγούμενη άδεια πράξεις εξαγωγής και/ή επαναχρησιμοποίησης για «εμπορικούς σκοπούς», το γεγονός ότι το άρθρο 7 της οδηγίας δεν αναφέρεται σε τέτοιον σκοπό σημαίνει ότι το αν η πράξη έχει εμπορικό ή μη εμπορικό σκοπό είναι άνευ σημασίας για την εκτίμηση της νομιμότητας μιας πράξεως.

49 Στο άρθρο 7, παράγραφος 2, στοιχείο α', της οδηγίας, η εξαγωγή ορίζεται ως «η μόνιμη ή προσωρινή μεταφορά του συνόλου ή ουσιώδους μέρους του περιεχομένου βάσης δεδομένων σε άλλο υπόθεμα, με οποιοδήποτε μέσο ή υπό οποιοδήποτε μορφή», ενώ στο ίδιο άρθρο, παράγραφος 2, στοιχείο β', η επαναχρησιμοποίηση ορίζεται ως «η πάσης μορφής διάθεση στο κοινό του συνόλου ή ουσιώδους μέρους του περιεχομένου της βάσης με διανομή αντιγράφων, εκμίσθωση, μετάδοση με άμεση επικοινωνία ή με άλλες μορφές».

50 Η αναφορά του ορισμού των εννοιών της εξαγωγής και της επαναχρησιμοποίησης στο «ουσιώδες μέρος» μπορεί να δημιουργήσει σύγχυση, δεδομένου ότι από το άρθρο 7, παράγραφος 5, της οδηγίας προκύπτει ότι μία εξαγωγή ή μία επαναχρησιμοποίηση μπορεί να αφορά επίσης μη ουσιώδες μέρος μιας βάσεως δεδομένων. Όπως τονίζει η γενική εισαγγελέας στο σημείο 90 των

προτάσεων της, η αναφορά του άρθρου 7, παράγραφος 2, της οδηγίας στον ουσιώδη χαρακτήρα του εξαχθέντος ή επαναχρησιμοποιηθέντος μέρους πρέπει να θεωρηθεί ότι αφορά όχι αυτόν καθαυτό τον ορισμό των εννοιών αυτών, αλλά μια από τις προϋποθέσεις εφαρμογής του ειδικής φύσεως δικαιώματος που καθιερώνει το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας.

51 Η χρήση εκφράσεων όπως «με οποιοδήποτε μέσο ή υπό οποιαδήποτε μορφή» και «πάσης μορφής διάθεση στο κοινό» καταδεικνύει τη βούληση του νομοθέτη να προσδώσει ευρύ νόημα στις έννοιες της εξαγωγής και της επαναχρησιμοποίησης. Υπό το πρίσμα του επιδιωκόμενου με την οδηγία σκοπού, οι έννοιες αυτές πρέπει, επομένως, να ερμηνεύονται ως αναφερόμενες σε κάθε πράξη που συνίσταται, αντιστοίχως, στην ιδιοποίηση και τη διάθεση στο κοινό, χωρίς τη συγκατάθεση του δημιουργού της βάσεως δεδομένων, των αποτελεσμάτων της επενδύσεως του τελευταίου, στερώντας του έτσι έσοδα που υποτίθεται ότι θα του επέτρεπαν να αποσβέσει το κόστος της επενδύσεως αυτής.

52 Σε ένα τέτοιο πλαίσιο, και αντιθέτως προς την άποψη που υποστηρίζουν η William Hill, η Βελγική Κυβέρνηση και η Πορτογαλική Κυβέρνηση, οι έννοιες της εξαγωγής και της επαναχρησιμοποίησης δεν μπορούν να περιοριστούν στις περιπτώσεις της εξαγωγής και της επαναχρησιμοποίησης απευθείας από την αρχική βάση δεδομένων, και μάλιστα με κίνδυνο να μείνει ο δημιουργός της βάσεως δεδομένων χωρίς προστασία έναντι των χωρίς προηγούμενη άδεια πράξεων αντιγραφής από αντίγραφο της βάσεως του. Η ερμηνεία αυτή επιβεβαιώνεται από το άρθρο 7, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας, σύμφωνα με το οποίο η πρώτη πώληση αντιγράφου μιας βάσης δεδομένων στην Κοινότητα από τον δικαιούχο ή με τη συγκατάθεσή του συνιστά ανάληψη του δικαιώματος ελέγχου της μεταπωλήσεως του εν λόγω αντιγράφου στην Κοινότητα, αλλά όχι του ελέγχου της εξαγωγής και της επαναχρησιμοποίησης του αντιγράφου αυτού.

53 Δεδομένου ότι πράξεις εξαγωγής και/ή επαναχρησιμοποίησης χωρίς προηγούμενη άδεια, που διενεργούνται από τρίτον από πηγή διαφορετική από την εν λόγω βάση δεδομένων, μπορούν να προσβάλουν την επένδυση του δημιουργού της βάσεως αυτής, πρέπει να αναγνωριστεί ότι οι έννοιες της εξαγωγής και της επαναχρησιμοποίησης δεν προϋποθέτουν απαραίτητα άμεση πρόσβαση στην αντίστοιχη βάση δεδομένων.

54 Πρέπει, εντούτοις, να υπογραμμιστεί ότι η προστασία βάσει του ειδικής φύσεως δικαιώματος αφορά αποκλειστικώς τις πράξεις εξαγωγής και επαναχρησιμοποίησης όπως ορίζονται από το άρθρο 7, παράγραφος 2, της οδηγίας. Αντιθέτως, η προστασία αυτή δεν αφορά τις πράξεις αναζητήσεως σε μια βάση δεδομένων.

55 Βεβαίως, ο δημιουργός της βάσεως δεδομένων μπορεί να επιφυλαχθεί του δικαιώματός του να διατηρήσει την αποκλειστική πρόσβαση στη δική του βάση δεδομένων ή να επιφυλάξει την πρόσβαση σε αυτήν σε συγκεκριμένα άτομα. Εντούτοις, αν ο ίδιος επιτρέψει την πρόσβαση στο περιεχόμενο της βάσεώς του ή σε μέρος αυτού στο κοινό, το ειδικής φύσεως δικαίωμά του δεν του επιτρέπει να αντιταχθεί στην εκ μέρους τρίτων αναζήτηση στη βάση αυτή.

56 Το ίδιο ισχύει αν ο κατασκευαστής της βάσεως δεδομένων επιτρέψει σε τρίτους να επαναχρησιμοποιήσουν το περιεχόμενο της βάσεώς του, αν, δηλαδή, διαθέσει το περιεχόμενο αυτό στο κοινό. Πράγματι, από τον ορισμό της έννοιας της

επαναχρησιμοποίησεως στο άρθρο 7, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας, σε συνδυασμό με την τεσσαρακοστή πρώτη αιτιολογική σκέψη της, προκύπτει ότι η εκ μέρους του κατασκευαστή έγκριση της επαναχρησιμοποίησεως της βάσεως δεδομένων που ο ίδιος δημιούργησε ή ουσιώδους μέρους αυτής σημαίνει ότι επιτρέπει στον τρίτο που έχει τη σχετική άδεια να καταστήσει τη βάση του ή μέρος αυτής προσιτή στο κοινό. Δίνοντας την άδεια για επαναχρησιμοποίηση, ο δημιουργός της βάσεως δημιουργεί έτσι για τους ενδιαφερομένους μια εναλλακτική δίοδο προσβάσεως και αναζητήσεως στο περιεχόμενο της βάσεώς του.

57 Εξάλλου, το γεγονός ότι τρίτοι έχουν τη δυνατότητα αναζητήσεως στη βάση δεδομένων με τη μεσολάβηση προσώπου που προβαίνει σε επαναχρησιμοποίηση με την άδεια του δημιουργού της βάσεως αυτής δεν εμποδίζει τον τελευταίο να ανακτήσει την αξία της επενδύσεώς του. Πράγματι, είναι ελεύθερος να ορίσει δικαιώματα για την επαναχρησιμοποίηση του συνόλου ή μέρους της βάσεως, για τον καθορισμό των οποίων θα λαμβάνονται υπόψη, μεταξύ άλλων, οι προοπτικές των αναζητήσεων που θα ακολουθήσουν και τα οποία θα του εξασφαλίζουν επαρκή έσοδα για την απόσβεση των επενδύσεών του.

58 Αντιθέτως, ο νόμιμος χρήστης μιας βάσεως δεδομένων, ήτοι ο χρήστης του οποίου η πρόσβαση στο περιεχόμενο της βάσεως δεδομένων με σκοπό την αναζήτηση στηρίζεται στην άμεση ή έμμεση συγκατάθεση του δημιουργού της βάσεως, μπορεί να παρεμποδιστεί από τον τελευταίο, δυνάμει του ειδικής φύσεως δικαιώματος του άρθρου 7, παράγραφος 1, της οδηγίας, να προβεί και αυτός σε πράξεις εξαγωγής ή επαναχρησιμοποίησεως του συνόλου ή μέρους του περιεχομένου της βάσεως. Πράγματι, η συγκατάθεση του δημιουργού της βάσεως δεδομένων όσον αφορά την αναζήτηση σε αυτήν δεν οδηγεί σε ανάλωση του ειδικής φύσεως δικαιώματός του.

59 Η προεκτεθείσα ανάλυση επιβεβαιώνεται, όσον αφορά την εξαγωγή, από την τεσσαρακοστή τέταρτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας, σύμφωνα με την οποία «όταν η απεικόνιση του περιεχομένου μιας βάσης δεδομένων σε οθόνη απαιτεί τη μόνιμη ή προσωρινή μεταφορά του συνόλου ή ουσιώδους μέρους του περιεχομένου αυτού σε άλλο υπόθεμα, η εν λόγω πράξη υπόκειται στην άδεια του δικαιούχου». Όσον αφορά την επαναχρησιμοποίηση, η τεσσαρακοστή τρίτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας διευκρινίζει κατά την ίδια έννοια ότι «σε περίπτωση μετάδοσης με άμεση επικοινωνία, το δικαίωμα απαγόρευσης της επαναχρησιμοποίησης δεν αναλύεται, ούτε όσον αφορά τη βάση δεδομένων ούτε ως προς τα υλικά αντίγραφα της βάσης ή μέρους της τα οποία εξάγει ο παραλήπτης της μετάδοσης με τη συγκατάθεση του δικαιούχου».

60 Εντούτοις, πρέπει να τονιστεί ότι η απαγόρευση του άρθρου 7, παράγραφος 1, της οδηγίας αφορά μόνον τις εξαγωγές και τις επαναχρησιμοποιήσεις του συνόλου ή ουσιώδους μέρους του περιεχομένου μιας βάσεως δεδομένων για την κατασκευή της οποίας υπήρξε αναγκαία ουσιώδης επένδυση. Από το άρθρο 8, παράγραφος 1, της οδηγίας προκύπτει ότι, εξαιρουμένων των περιπτώσεων που προβλέπονται στο άρθρο 7, παράγραφος 5, της ίδιας οδηγίας, το ειδικής φύσεως δικαίωμα δεν απαγορεύει στον νόμιμο χρήστη την εξαγωγή ή την επαναχρησιμοποίηση μη ουσιωδών μερών του περιεχομένου μιας βάσεως δεδομένων.

61 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει οι πράξεις εξαγωγής, ήτοι η μεταφορά του περιεχομένου μιας βάσεως δεδομένων σε άλλο υπόθεμα, και οι πράξεις επαναχρησιμοποίησεως, ήτοι η διάθεση στο κοινό του περιεχομένου μιας βάσεως

δεδομένων, οι οποίες αφορούν το σύνολο ή ουσιώδες μέρος του περιεχομένου μιας βάσεως δεδομένων προϋποθέτουν συγκατάθεση του δημιουργού της βάσεως, ακόμη και αν αυτός έχει επιτρέψει στο κοινό τη δυνατότητα προσβάσεως στη βάση του εν όλω ή εν μέρει ή αν έχει δώσει την άδειά του σε έναν ή περισσότερους τρίτους να διαθέσουν το περιεχόμενό της στο κοινό.

62 Η οδηγία περιλαμβάνει μια εξαίρεση από την αρχή που εκτίθεται στην προηγούμενη σκέψη. Στο άρθρο 9 ορίζει αποκλειστικώς τρεις περιπτώσεις στις οποίες τα κράτη μέλη μπορούν να ορίσουν ότι ο νόμιμος χρήστης μιας βάσεως δεδομένων που έχει τεθεί καθ' οιονδήποτε τρόπο στη διάθεση του κοινού, μπορεί, χωρίς τη συγκατάθεση του δημιουργού της βάσεως, να εξαγάγει και/ή να επαναχρησιμοποιήσει «ουσιώδες μέρος» του περιεχομένου της βάσεως αυτής. Πρόκειται για τις περιπτώσεις της εξαγωγής για ιδιωτικούς σκοπούς του περιεχομένου μη ηλεκτρονικής βάσης δεδομένων, της εξαγωγής για εκπαιδευτικούς ή ερευνητικούς σκοπούς και της εξαγωγής ή/και επαναχρησιμοποίησης για λόγους δημοσίας ασφαλείας ή για σκοπούς διοικητικής ή δικαστικής διαδικασίας.

63 Όσον αφορά την υπόθεση της κύριας δίκης, στη διάταξη περί παραπομπής σημειώνεται ότι οι σχετικές με τις ιπποδρομίες πληροφορίες που η William Hill δημοσιεύει στο δικτυακό της τόπο και που προέρχονται από τη βάση δεδομένων της BHB αντλούνται, αφενός, από εφημερίδες που κυκλοφορούν την προηγούμενη της ιπποδρομίας και, αφετέρου, από RDF που της προμηθεύει η SIS.

64 Κατά τη διάταξη περί παραπομπής, τις πληροφορίες που δημοσιεύονται στις εφημερίδες προμηθεύει στον τύπο απευθείας η Weatherbys Group Ltd, η εταιρία που διαχειρίζεται τη βάση δεδομένων της BHB. Όσον αφορά την άλλη πηγή πληροφόρησης της William Hill, πρέπει να υπομνησθεί ότι η SIS έχει εξουσιοδοτηθεί από την Racing Pages Ltd, ελεγχόμενη εν μέρει από την Weatherbys Group Ltd, να μεταδίδει τις σχετικές με τις ιπποδρομίες πληροφορίες υπό τη μορφή RDF στους συνδρομητές της, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγεται η William Hill. Επομένως, το κοινό έχει αποκτήσει πρόσβαση με σκοπό την αναζήτηση στα σχετικά με τις ιπποδρομίες δεδομένα της βάσεως της BHB με τη συγκατάθεση της BHB.

65 Καίτοι η William Hill είναι νόμιμος χρήστης της βάσεως δεδομένων στην οποία το κοινό έχει δυνατότητα προσβάσεως, τουλάχιστον όσον αφορά το σχετικό με τις ιπποδρομίες μέρος της βάσεως αυτής, από την διάταξη περί παραπομπής προκύπτει ότι προβαίνει σε πράξεις εξαγωγής και επαναχρησιμοποίησης κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 2, της οδηγίας. Αφενός, εξαγάγει δεδομένα που προέρχονται από τη βάση δεδομένων της BHB μεταφέροντάς τις από ένα υπόθεμα σε άλλο. Συγκεκριμένα, εντάσσει τα δεδομένα αυτά στο δικό της ηλεκτρονικό σύστημα. Αφετέρου, επαναχρησιμοποιεί τα δεδομένα αυτά, διαθέτοντάς τα και αυτή με τη σειρά της στο κοινό μέσω του δικτυακού της τόπου, προκειμένου να προσφέρει στους πελάτες της τη δυνατότητα να στοιχηματίζουν σε ιπποδρομίες.

66 Ωστόσο, από τη διάταξη περί παραπομπής προκύπτει ότι οι εξαγωγές και οι επαναχρησιμοποιήσεις αυτές πραγματοποιήθηκαν χωρίς τη συγκατάθεση των BHB κ.λπ. Επομένως, εφόσον η παρούσα υπόθεση δεν πληροί τις προϋποθέσεις καμιάς από τις περιπτώσεις του άρθρου 9 της οδηγίας, πράξεις όπως αυτές της William Hill μπορούν να απαγορευθούν από τους BHB κ.λπ. δυνάμει του ειδικής φύσεως δικαιώματός τους, υπό την προϋπόθεση ότι αφορούν το σύνολο ή ουσιώδες μέρος του περιεχομένου της βάσεως δεδομένων της BHB, κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, της οδηγίας. Αν οι πράξεις αυτές αφορούσαν μη ουσιώδη μέρη της

βάσεως αυτής, θα μπορούσαν να απαγορευθούν μόνον εάν συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις του άρθρου 7, παράγραφος 5, της οδηγίας.

67 Κατόπιν των προεκτεθέντων, στο έβδομο, όγδοο και ένατο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η εξής απάντηση:

– Οι έννοιες της εξαγωγής και της επαναχρησιμοποίησης κατά την έννοια του άρθρου 7 της οδηγίας πρέπει να θεωρηθεί ότι αναφέρονται σε κάθε χωρίς προηγούμενη άδεια πράξη ιδιοποίησης και διαθέσεως στο κοινό του συνόλου ή μέρους του περιεχομένου βάσεως δεδομένων. Οι έννοιες αυτές δεν προϋποθέτουν άμεση πρόσβαση στην οικεία βάση δεδομένων.

– Το γεγονός ότι ο δημιουργός έχει επιτρέψει την πρόσβαση στο περιεχόμενο της βάσεως δεδομένων στο κοινό δεν επηρεάζει το δικαίωμά του να απαγορεύει τις πράξεις εξαγωγής ή/και επαναχρησιμοποίησης του συνόλου ή ουσιώδους μέρους μιας βάσεως δεδομένων.

Επί του πρώτου, τέταρτου, πέμπτου και έκτου ερωτήματος περί των εννοιών του ουσιώδους και του μη ουσιώδους μέρους του περιεχομένου μιας βάσεως δεδομένων κατά την έννοια του άρθρου 7 της οδηγίας

68 Με το πρώτο, τέταρτο, πέμπτο και έκτο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται επί του νοήματος των εννοιών του ουσιώδους και του μη ουσιώδους μέρους του περιεχομένου μιας βάσεως δεδομένων στο πλαίσιο του άρθρου 7 της οδηγίας. Εξάλλου, με το πρώτο ερώτημα ερωτά αν τα στοιχεία που προέρχονται από μια βάση δεδομένων εκφεύγουν του χαρακτηρισμού του μέρους, ουσιώδους ή μη ουσιώδους, της βάσεως αυτής όταν η συστηματική ή μεθοδική διευθέτησή τους και οι προϋποθέσεις της δυνατότητας να καταστούν ατομικώς προσιτά έχουν τροποποιηθεί από τον διενεργήσαντα την εξαγωγή ή/και την επαναχρησιμοποίηση.

69 Επιβάλλεται, συναφώς, η υπόμνηση ότι η προστασία διά του ειδικής φύσεως δικαιώματος αφορά τις βάσεις δεδομένων των οποίων η κατασκευή προϋπέθεσε ουσιώδη επένδυση. Στο πλαίσιο αυτό, το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας απαγορεύει την εξαγωγή ή/και την επαναχρησιμοποίηση όχι μόνο του συνόλου μιας βάσεως δεδομένων που προστατεύεται από το ειδικής φύσεως δικαίωμα, αλλά και ενός ουσιώδους, κατά ποσοτική ή ποιοτική αξιολόγηση, μέρους του περιεχομένου της. Η διάταξη αυτή αποβλέπει, σύμφωνα με την τεσσαρακοστή δεύτερη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας στην παρεμπόδιση του χρήστη ο οποίος «με τις πράξεις του, θίγει σημαντικά την επένδυση, κατά ποσοτική ή ποιοτική αξιολόγηση». Από την ίδια αιτιολογική σκέψη προκύπτει ότι τόσο η ποσοτική όσο και η ποιοτική αξιολόγηση του ουσιώδους χαρακτήρα του εν λόγω μέρους πρέπει να αναφέρονται στην επένδυση που συνδέεται με την κατασκευή της βάσεως δεδομένων και στη βλάβη που επιφέρει στην επένδυση αυτή η πράξη της εξαγωγής ή/και της επαναχρησιμοποίησης του μέρους αυτού.

70 Η έννοια του ουσιώδους, κατά ποσοτική αξιολόγηση, μέρους του περιεχομένου της βάσεως, κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, της οδηγίας, αναφέρεται στον όγκο των δεδομένων της βάσεως που έχουν εξαχθεί ή επαναχρησιμοποιηθεί και πρέπει να αξιολογείται σε σχέση με τον όγκο του συνολικού περιεχομένου της βάσεως αυτής. Συγκεκριμένα, αν ένας χρήστης εξαγει ή/και επαναχρησιμοποιεί σημαντικό ποσοτικώς μέρος του περιεχομένου μιας βάσεως δεδομένων για την κατασκευή της οποίας υπήρξε αναγκαία η χρησιμοποίηση ουσιωδών μέσων, η σχετική

με το εξαχθέν ή επαναχρησιμοποιηθέν μέρος επένδυση είναι, κατ' αναλογίαν, επίσης ουσιώδης.

71 Η έννοια του ουσιώδους, κατά ποιοτική αξιολόγηση, μέρους του περιεχομένου της βάσεως αναφέρεται στο μέγεθος της επενδύσεως που συνδέεται με την απόκτηση, τον έλεγχο ή την παρουσίαση του περιεχομένου του αντικείμενου της εξαγωγής ή/και της επαναχρησιμοποίησεως, ανεξαρτήτως του αν το αντικείμενο αυτό αντιπροσωπεύει ποσοτικώς ουσιώδες μέρος του γενικού περιεχομένου της προστατευομένης βάσεως δεδομένων. Ένα αμελητέο ποσοτικώς μέρος του περιεχομένου μιας βάσεως δεδομένων μπορεί στην πραγματικότητα να αντιπροσωπεύει, από την άποψη της αποκτήσεως, του ελέγχου ή της παρουσιάσεως, επένδυση σημαντικών ανθρώπινων, τεχνικών και οικονομικών πόρων.

72 Πρέπει να προστεθεί ότι, εφόσον η ύπαρξη του ειδικής φύσεως δικαιώματος δεν συνεπάγεται, σύμφωνα με την τεσσαρακοστή έκτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας, τη γέννηση νέου δικαιώματος επί των έργων, δεδομένων ή και στοιχείων της βάσεως δεδομένων, η εγγενής αξία των στοιχείων τα οποία αφορά η πράξη εξαγωγής ή/και επαναχρησιμοποίησεως δεν αποτελεί κατάλληλο κριτήριο για την εκτίμηση του ουσιώδους χαρακτήρα του εν λόγω μέρους.

73 Στη έννοια, δε, του μη ουσιώδους μέρους της βάσεως δεδομένων πρέπει να θεωρηθεί ότι εμπίπτει κάθε μέρος που δεν ανταποκρίνεται στην έννοια του ουσιώδους μέρους, τόσο κατά ποσοτική όσο και κατά ποιοτική αξιολόγηση.

74 Από τη διάταξη περί παραπομπής προκύπτει συναφώς ότι τα στοιχεία που αναπαράγονται στους δικτυακούς τόπους της William Hill και που προέρχονται από τη βάση δεδομένων της BHB, αντιπροσωπεύουν ένα πολύ μικρό μόνο ποσοστό του συνολικού μεγέθους της βάσεως αυτής, όπως επισημάνθηκε στη σκέψη 19 της παρούσας υποθέσεως. Από ποσοτικής απόψεως, επομένως, θα έπρεπε να θεωρηθεί ότι τα εν λόγω στοιχεία δεν αποτελούν ουσιώδες μέρος του περιεχομένου της βάσεως αυτής.

75 Σύμφωνα με τη διάταξη περί παραπομπής, οι πληροφορίες που δημοσιεύει η William Hill αφορούν αποκλειστικά τα εξής στοιχεία της βάσεως δεδομένων της BHB: τα ονόματα όλων των αλόγων που συμμετέχουν στην εκάστοτε ιπποδρομία, την ημερομηνία και την ώρα διεξαγωγής ή/και το όνομα της ιπποδρομίας, καθώς και το όνομα του ιπποδρομίου, όπως επισημάνθηκε στη σκέψη 19 της παρούσας υποθέσεως.

76 Προκειμένου να εκτιμηθεί εάν τα στοιχεία αυτά αντιπροσωπεύουν ουσιώδες, από ποιοτικής απόψεως, μέρος του περιεχομένου της βάσεως δεδομένων της BHB, πρέπει να εξεταστεί αν οι άνθρωποι, τεχνικοί και οικονομικοί πόροι που διατέθηκαν από τον δημιουργό της βάσεως για την απόκτηση, τον έλεγχο και την παρουσίαση των δεδομένων αυτών αντιπροσωπεύουν ουσιώδη επένδυση.

77 Οι BHB κ.λπ. ισχυρίζονται συναφώς ότι τα δεδομένα που εξήχθησαν και επαναχρησιμοποιήθηκαν από τη William Hill είναι κεφαλαιώδους σημασίας διότι, αν δεν υπήρχε κατάλογος συμμετεχόντων, οι ιπποδρομίες δεν θα μπορούσαν να πραγματοποιηθούν. Προσθέτουν ότι τα δεδομένα αυτά αντιπροσωπεύουν σημαντική επένδυση που χαρακτηρίζεται από τη μεσολάβηση τηλεφωνικού κέντρου το οποίο απασχολεί περισσότερους από 30 εργαζομένους.

78 Ωστόσο, επιβάλλεται, κατ' αρχάς, η υπόμνηση ότι η εγγενής αξία των εξαχθέντων ή επαναχρησιμοποιηθέντων δεδομένων δεν αποτελεί κατάλληλο κριτήριο για την εκτίμηση του ουσιώδους, από ποιοτικής απόψεως, χαρακτήρα του εν λόγω μέρους. Επομένως, το γεγονός ότι τα δεδομένα που εξήγαγε και επαναχρησιμοποίησε η William Hill είναι ουσιώδη για την οργάνωση των ιπποδρομιών για την οποία είναι αρμόδιοι οι ΒΗΒ κ.λπ. δεν ασκεί επιρροή στην εκτίμηση του αν οι πράξεις της William Hill αφορούν ουσιώδες μέρος του περιεχομένου της βάσεως δεδομένων της ΒΗΒ.

79 Εν συνεχεία, επιβάλλεται η υπόμνηση ότι τα μέσα που διατέθηκαν για τη δημιουργία των στοιχείων που περιλαμβάνονται σε μια βάση δεδομένων δεν μπορούν να λαμβάνονται υπόψη για την εκτίμηση του ουσιώδους χαρακτήρα της επενδύσεως που συνδέεται με την κατασκευή της βάσεως αυτής, όπως σημειώθηκε στις σκέψεις 31 έως 33 της παρούσας αποφάσεως.

80 Εντούτοις, τα μέσα που διέθεσαν οι ΒΗΒ κ.λπ. για τη διοργάνωση των ιπποδρομιών και ειδικότερα για τον καθορισμό της ημερομηνίας, της ώρας, του τόπου διεξαγωγής ή/και του ονόματος της ιπποδρομίας, καθώς και των αλόγων που συμμετέχουν σε αυτήν, ανταποκρίνονται σε επένδυση που συνδέεται με τη δημιουργία στοιχείων που περιέχονται στη βάση δεδομένων της ΒΗΒ. Κατά συνέπεια, και αν, όπως προκύπτει από τη διάταξη περί παραπομπής, τα αναγκαία μέσα για τη δημιουργία των στοιχείων που εξήγαγε και επαναχρησιμοποίησε η William Hill δεν προϋπέθεσαν χωριστή επένδυση των ΒΗΒ κ.λπ., πρέπει να θεωρηθεί ότι τα στοιχεία αυτά δεν αντιπροσωπεύουν ουσιώδες, κατά ποιοτική αξιολόγηση, μέρος της βάσεως δεδομένων της ΒΗΒ.

81 Υπ' αυτές τις συνθήκες, παρέλκει η απάντηση στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα. Η μετατροπή που επέφερε ο διενεργήσας την πράξη εξαγωγής και επαναχρησιμοποίησεως στη διευθέτηση των δεδομένων που αφορά η πράξη αυτή ή στις προϋποθέσεις της δυνατότητας να καταστούν αυτά ατομικώς προσιτά δεν μπορεί, εν πάση περιπτώσει, να μετατρέψει σε ουσιώδες μέρος του περιεχομένου της βάσεως δεδομένων ένα μέρος της που δεν έχει αυτή την ιδιότητα.

82 Κατόπιν των προεκτεθέντων, στο τέταρτο, πέμπτο και έκτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η ακόλουθη απάντηση:

– Η έννοια του ουσιώδους, κατά ποσοτική αξιολόγηση, μέρους του περιεχομένου της βάσεως, κατά την έννοια του άρθρου 7 της οδηγίας, αναφέρεται στον όγκο των δεδομένων της βάσεως που έχουν εξαχθεί ή επαναχρησιμοποιηθεί και πρέπει να αξιολογείται σε σχέση με τον όγκο του συνολικού περιεχομένου της βάσεως.

– Η έννοια του ουσιώδους, κατά ποιοτική αξιολόγηση, μέρους του περιεχομένου της βάσεως αναφέρεται στο μέγεθος της επενδύσεως που συνδέεται με την απόκτηση, τον έλεγχο ή την παρουσίαση του περιεχομένου του αντικείμενου της εξαγωγής ή/και της επαναχρησιμοποίησεως, ανεξαρτήτως του αν το αντικείμενο αυτό αντιπροσωπεύει ποσοτικώς ουσιώδες μέρος του γενικού περιεχομένου της προστατευομένης βάσεως δεδομένων.

– Στην έννοια του μη ουσιώδους μέρους του περιεχομένου μιας βάσεως δεδομένων εμπίπτει κάθε μέρος που δεν ανταποκρίνεται στην έννοια του ουσιώδους μέρους, τόσο από ποσοτικής όσο και από ποιοτικής απόψεως.

Επί του δέκατου ερωτήματος σχετικά με την έκταση της απαγορεύσεως του άρθρου 7, παράγραφος 5, της οδηγίας

83 Με το δέκατο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ερωτά τι είδους πράξεις αφορά η απαγόρευση του άρθρου 7, παράγραφος 5, της οδηγίας. Επιπλέον ερωτά αν πράξεις όπως αυτές της William Hill εμπίπτουν στην απαγόρευση αυτή.

84 Από το άρθρο 8, παράγραφος 1, και την τεσσαρακοστή δεύτερη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας προκύπτει συναφώς ότι, κατ' αρχήν, ο δημιουργός μιας βάσεως δεδομένων δεν μπορεί να εμποδίσει τον νόμιμο χρήστη της βάσεως αυτής να διενεργήσει πράξεις εξαγωγής και επαναχρησιμοποίησης μη ουσιώδους μέρους του περιεχομένου της. Επομένως, το άρθρο 7, παράγραφος 5, της οδηγίας, το οποίο επιτρέπει στον δημιουργό μιας βάσεως δεδομένων να αντιτάσσεται, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, σε τέτοιες πράξεις, αποτελεί εξαίρεση στην αρχή αυτή.

85 Στην κοινή θέση (ΕΚ) 20/95 η οποία καθορίστηκε από το Συμβούλιο στις 10 Ιουλίου 1995 (ΕΕ C 288, σ. 14), αναφέρεται στη δέκατη τέταρτη αιτιολογική σκέψη ότι «στην παράγραφο 5 του άρθρου αυτού της κοινής θέσης, προστέθηκε ρήτρα διασφάλισης ώστε η έλλειψη αυτή προστασίας των επουσιωδών μερών να μην προκαλέσει καταχρηστικές επανειλημμένες και συστηματικές εξαγωγές ή/και επαναχρησιμοποιήσεις των μερών αυτών».

86 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι το άρθρο 7, παράγραφος 5, της οδηγίας έχει ως σκοπό να αποφευχθεί η παράκαμψη της απαγορεύσεως του άρθρου 7, παράγραφος 1, της οδηγίας. Σκοπός της διατάξεως αυτής είναι η παρεμπόδιση των καταχρηστικών επανειλημμένων και συστηματικών εξαγωγών ή/και επαναχρησιμοποιήσεων μη ουσιωδών μερών του περιεχομένου μιας βάσεως δεδομένων, οι οποίες, σωρευτικώς, θα θίγουν σοβαρά την επένδυση του δημιουργού της βάσεως, όπως οι εξαγωγές και επαναχρησιμοποιήσεις του άρθρου 7, παράγραφος 1, της οδηγίας.

87 Κατά συνέπεια, η οδηγία απαγορεύει τις πράξεις εξαγωγής από χρήστες της βάσεως δεδομένων οι οποίες, με τον επανειλημμένο και συστηματικό τους χαρακτήρα, καταλήγουν, χωρίς την άδεια του δημιουργού της βάσεως δεδομένων, στην ανασύνθεση της βάσεως αυτής, είτε στο σύνολό της είτε, τουλάχιστον, κατά ένα ουσιώδες μέρος της, με σκοπό είτε την κατασκευή άλλης βάσεως δεδομένων είτε την άσκηση άλλης δραστηριότητας.

88 Επίσης, το άρθρο 7, παράγραφος 5, της οδηγίας απαγορεύει στους τρίτους την παράκαμψη της απαγορεύσεως επαναχρησιμοποίησης που θεσπίζει το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας, διαθέτοντας στο κοινό κατά τρόπο συστηματικό και επανειλημμένο μη ουσιώδη μέρος του περιεχομένου της βάσεως.

89 Υπ' αυτές τις συνθήκες, οι «πράξεις που έρχονται σε σύγκρουση με την κανονική εκμετάλλευση [μιας] βάσης δεδομένων ή θίγουν αδικαιολόγητα τα νόμιμα συμφέροντα του κατασκευαστή της βάσης» αναφέρονται σε απαγορευμένες συμπεριφορές που αποσκοπούν στην ανασύσταση, διά του σωρευτικού αποτελέσματος πράξεων εξαγωγής, του συνόλου ή ουσιώδους μέρους του περιεχομένου βάσεως δεδομένων που προστατεύεται από το ειδικής φύσεως δικαίωμα ή/και στη διάθεση στο κοινό, διά του σωρευτικού αποτελέσματος πράξεων επαναχρησιμοποίησης, του συνόλου ή ουσιώδους μέρους του περιεχομένου μιας

τέτοιας βάσεως, οι οποίες θίγουν έτσι σοβαρά την επένδυση του δημιουργού της βάσεως αυτής.

90 Στην υπόθεση της κύριας δίκης, οι πράξεις εξαγωγής και επαναχρησιμοποίησεως που διενήργησε η William Hill αφορούν, σύμφωνα με τα στοιχεία που παρέχει η διάταξη περί παραπομπής, μη ουσιώδη μέρη του περιεχομένου της βάσεως δεδομένων της BHB, όπως επισημάνθηκε στις σκέψεις 74 έως 80 της παρούσας αποφάσεως. Σύμφωνα με τη διάταξη περί παραπομπής, οι πράξεις αυτές διενεργήθηκαν με την ευκαιρία των εκάστοτε διοργανωθεισών ιπποδρομιών. Επομένως, έχουν επανειλημμένο και συστηματικό χαρακτήρα.

91 Εντούτοις, τέτοιες πράξεις δεν επιχειρούν να παρακάμψουν την απαγόρευση του άρθρου 7, παράγραφος 1, της οδηγίας. Πράγματι, αποκλείεται η εκ μέρους της William Hill ανασύσταση και διάθεση στο κοινό του συνόλου ή ουσιώδους μέρους του περιεχομένου της βάσεως δεδομένων της BHB διά του σωρευτικού αποτελέσματος των πράξεών της και η κατ' αυτόν τον τρόπο σοβαρή βλάβη της επενδύσεως των BHB κ.λπ. για την κατασκευή της βάσεως αυτής.

92 Πρέπει να τονιστεί συναφώς ότι, σύμφωνα με τη διάταξη περί παραπομπής, τα στοιχεία που προέρχονται από τη βάση δεδομένων της BHB και που δημοσιεύονται καθημερινώς στις ιστοσελίδες της William Hill αφορούν αποκλειστικώς τις ιπποδρομίες της ημέρας και περιορίζονται στις πληροφορίες που αναφέρθηκαν στη σκέψη 19 της παρούσας αποφάσεως.

93 Πάντως, όπως εκτέθηκε στη σκέψη 80 της παρούσας αποφάσεως, από τη διάταξη περί παραπομπής προκύπτει ότι, τα αναγκαία μέσα για τη δημιουργία των στοιχείων της βάσεως δεδομένων των εναγουσών, στα οποία αναφέρονται οι πράξεις της William Hill, δεν προϋπέθεσαν χωριστή επένδυση των BHB κ.λπ.

94 Συνεπώς, η απαγόρευση του άρθρου 7, παράγραφος 5, της οδηγίας δεν αφορά πράξεις όπως αυτές της William Hill.

95 Κατόπιν των προεκτεθέντων, στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι η απαγόρευση του άρθρου 7, παράγραφος 5, της οδηγίας αφορά τις χωρίς προηγούμενη άδεια πράξεις εξαγωγής και επαναχρησιμοποίησεως οι οποίες, διά του σωρευτικού τους αποτελέσματος, αποσκοπούν στην ανασύσταση ή/και στη διάθεση στο κοινό, χωρίς άδεια του κατασκευαστή της βάσεως δεδομένων, του συνόλου ή ουσιώδους μέρους του περιεχομένου της εν λόγω βάσεως, και οι οποίες θίγουν, έτσι, σοβαρά την επένδυση του προσώπου αυτού.

96 Υπ' αυτές τις συνθήκες, παρέλκει η απάντηση στο ενδέκατο ερώτημα.

Επί των δικαστικών εξόδων

97 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης το χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πέραν των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τμήμα μείζονος συνθέσεως) αποφαινεται:

1) Η έννοια της επενδύσεως που συνδέεται με την απόκτηση του περιεχομένου μιας βάσεως δεδομένων κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 96/9/ΕΟΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαρτίου 1996, σχετικά με τη νομική προστασία των βάσεων δεδομένων, πρέπει να νοείται ως δηλούσα τα μέσα που χρησιμοποιούνται για την αναζήτηση υφισταμένων ανεξάρτητων στοιχείων και τη συγκέντρωσή τους στην εν λόγω βάση. Δεν περιλαμβάνει τα μέσα που χρησιμοποιούνται για τη δημιουργία των στοιχείων που συναποτελούν το περιεχόμενο μιας βάσεως δεδομένων.

Η έννοια της επενδύσεως που συνδέεται με τον έλεγχο του περιεχομένου της βάσεως δεδομένων, κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 9/96, πρέπει να νοείται ως σημαίνουσα τα μέσα που χρησιμοποιούνται, προκειμένου να εξασφαλισθεί η πιστότητα των πληροφοριών που περιέχονται στην εν λόγω βάση, για τον έλεγχο της ακρίβειας των αναζητούμενων στοιχείων, κατά τη δημιουργία της βάσεως αυτής, καθώς και κατά την περίοδο λειτουργίας της. Μέσα που χρησιμοποιούνται για πράξεις ελέγχου κατά το στάδιο της δημιουργίας στοιχείων τα οποία στη συνέχεια συγκεντρώνονται σε βάση δεδομένων δεν εμπίπτουν στην έννοια αυτή.

Τα μέσα που χρησιμοποιούνται για την κατάρτιση καταλόγου των αλόγων που συμμετέχουν σε μια ιπποδρομία και για τους ελέγχους που εντάσσονται στο πλαίσιο αυτό δεν αποτελούν επένδυση που συνδέεται με την απόκτηση και τον έλεγχο της ακρίβειας του περιεχομένου της βάσεως δεδομένων στην οποία περιλαμβάνεται ο κατάλογος αυτός.

2) Οι έννοιες της εξαγωγής και της επαναχρησιμοποίησης, κατά την έννοια του άρθρου 7 της οδηγίας 9/96, πρέπει να θεωρηθεί ότι αναφέρονται σε κάθε χωρίς προηγούμενη άδεια πράξη ιδιοποίησης και διαθέσεως στο κοινό του συνόλου ή μέρους του περιεχομένου βάσεως δεδομένων. Οι έννοιες αυτές δεν προϋποθέτουν άμεση πρόσβαση στην οικεία βάση δεδομένων.

Το γεγονός ότι ο δημιουργός έχει επιτρέψει την πρόσβαση στο περιεχόμενο της βάσεως δεδομένων στο κοινό δεν επηρεάζει το δικαίωμά του να απαγορεύει τις πράξεις εξαγωγής ή/και επαναχρησιμοποίησης του συνόλου ή ουσιώδους μέρους μιας βάσεως δεδομένων.

3) Η έννοια του ουσιώδους, κατά ποσοτική αξιολόγηση, μέρους του περιεχομένου της βάσεως, κατά την έννοια του άρθρου 7 της οδηγίας 96/9, αναφέρεται στον όγκο των δεδομένων της βάσεως που έχουν εξαχθεί ή επαναχρησιμοποιηθεί και πρέπει να αξιολογείται σε σχέση με τον όγκο του συνολικού περιεχομένου της βάσεως.

Η έννοια του ουσιώδους, κατά ποιοτική αξιολόγηση, μέρους του περιεχομένου της βάσεως αναφέρεται στο μέγεθος της επενδύσεως που συνδέεται με την απόκτηση, τον έλεγχο ή την παρουσίαση του περιεχομένου του αντικειμένου της εξαγωγής ή/και της επαναχρησιμοποίησης, ανεξαρτήτως του αν το αντικείμενο αυτό αντιπροσωπεύει ποσοτικώς ουσιώδες μέρος του γενικού περιεχομένου της προστατευομένης βάσεως δεδομένων.

Στην έννοια του μη ουσιώδους μέρους του περιεχομένου μιας βάσεως δεδομένων εμπίπτει κάθε μέρος που δεν ανταποκρίνεται στην έννοια του ουσιώδους μέρους, αξιολογούμενου τόσο ποσοτικώς όσο και ποιοτικώς.

4) Η απαγόρευση του άρθρου 7, παράγραφος 5, της οδηγίας 9/96 αφορά τις χωρίς προηγούμενη άδεια πράξεις εξαγωγής και επαναχρησιμοποίησεως οι οποίες, διά του σωρευτικού τους αποτελέσματος, αποσκοπούν στην ανασύσταση ή/και στη διάθεση στο κοινό, χωρίς άδεια του δημιουργού της βάσεως δεδομένων, του συνόλου ή ουσιώδους μέρους του περιεχομένου της εν λόγω βάσεως, και οι οποίες θίγουν, έτσι, σοβαρά την επένδυση του προσώπου αυτού.

(υπογραφές)